

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 14.10.2007

Číslo: Ročník 17 (2007), Číslo 3

Sekce: Okénko do světa

Název článku: Češi a česká kniha v zahraničí

Autor: Dagmar Honsnejmanová

Zdroj: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=845>

Češi a česká kniha v zahraničí

Dagmar Honsnejmanová

S knihou do nového domova... před první světovou válkou ...

"Národ český, národ písmáků a hloubavců, se vždy vyznačoval velkou láskou ke knize. Četba mu pomáhala získávat vědomosti, otevírala mu cestu do neznámého světa, měla ho k hloubání o věcech duchovních i pozemských, a tak ho přivedla do kruhu nejkulturnějších evropských národů. Knihu si s sebou brali jako největší poklad čeští náboženští emigranti a exulanti, u ní v daleké cizině nacházeli kus domova, a proto knihu opatrovali s největší láskou ...

Knihu si přivezli i naši dědečkové do dalekého Chorvatska. Ze začátku čtenářů nebylo mnoho, neboť první přistěhovalí z konce 18. a začátku 19. století hladověli doma i v nové vlasti a jejich oči se dychtivě sháněly jen po skývě chleba, který si museli zajišťovat celodenní úmornou prací. Častěji se pak objevovala kniha v zavazadlech zámožnějších řemeslníků a živnostníků, kteří se do Chorvatska stěhovali po prusko-rakouské válce a po okupaci Bosny a Hercegoviny. Tak se k nám dostaly a zde se zachovaly modlitby, kancionály, bible, katechismy, různé kroniky, knihy o počasí nebo stoleté kalendáře, legendy, historické povídky a ročenky. Opotřebované stránky a švabach, kterým byly vytištěny, svědčily o čtenářích, s nimiž žily, a neumělá vazba potvrzovala, že je celé generace opatrovaly jako největší poklad.

V novém domově však po nové české knize nebylo ani potuch, české slovo tu nebylo slyšet ani ve škole ani v kostele. Nezbyvalo než si českou knihu objednat z Čech, a to mohli pouze majetnější. Bohužel však velká část našeho lidu dokonce ani začátkem tohoto století ještě nepocítovala potřebu sáhnout po české nebo po nějaké jiné knize. Boj o přežití byl přednější než zájem o vzdělání a kulturu.

Byli však mezi přistěhovalci takoví, kteří dovedli ocenit význam knihy pro udržení národní svébytnosti, jazyka a kultury. Byli přesvědčeni, že odnárodňování lze čelit zakládáním českých spolků, četbou českých knih a po r. 1918 také českou školou. Vzali si za úkol zakládání spolků a knihoven. Tito nečetní vlastenci, buditelé a pokrokoví lidé stáli u kolébky našeho národnostního života. Tak tomu bylo také na Daruvarsku..."

Úryvek je z knihy vydané u příležitosti 100 let českého divadla v Daruvaru a 90 let knihovny České besedy v Daruvaru, kterou darovala první česká knihovna na území Chorvatska, Knihovna Franty Buriana, naší Knihovně U Mokřinky:

MATUŠEK, Josef; STAŇOVÁ, Jiřina. Slovo psané i vyřčené. Daruvar, Jednota 1997. 182 s. ISBN 953-6607-02-6.

Chorvatsko - Daruvar ... Ne tak docela neznámé lázeňské město s termálními

prameny, ale málokdo ví, že právě v tomto městě se nachází první česká knihovna na území Chorvatska, "Česká beseda - Knihovna Franty Buriana", založená již v roce 1907. V letošním roce tedy slaví 100 let od svého založení. Profesor Franta Burian (2.8.1888 - 28.11.1958) byl propagátorem české knihy a její dlouholetý knihovník.

Zcela náhodou jsem měla možnost tuto knihovnu navštívit, pohovořit s paní knihovnicí Miladou Rašeticovou a také se zapsat do kroniky této knihovny, což pro mne bylo velkou ctí.

Knihovna není nijak zvlášť velká, ale je ve velmi příjemném prostředí Českého domu. V jejím fondu se nachází zhruba 10 000 svazků knih a je zvláštností, že tyto knihy nejsou koupeny, ale všechny darovány. Z tohoto důvodu jsem oslovila i pana hejtmana Královéhradeckého kraje Ing. Pavla Bradíka, který se na základě mého vyprávění také rozhodl věnovat této knihovně knihy a publikace. Jistě to je dobrá propagace našeho nádherného kraje a snad i počátek dobré spolupráce.

Samotné město mě zaujalo svojí čistotou, květinami a příjemnými lidmi, kteří se na vás usmívají, přestože vás vůbec neznají. Na pěších zónách jsou umístěny betonové bonbonky, na které namalovaly děti květiny, berušky, a tak město jen září barevností a ne jen obyčejnou betonovou šedí. Myslím, že tohle je zajímavá inspirace i pro naše města.

Na závěr své návštěvy v Daruvaru jsem navštívila i jednu z prvních českých osídlených vesnic Ivanovo Selo nedaleko tohoto města. Usídlování Čechů v Chorvatsku se datuje již okolo roku 1840. A právě v této vesnici se buduje zajímavé muzeum českých tradic a života Čechů v této zemi, který nebyl právě lehký; tito lidé si zaslouhují velký obdiv, neboť jsou duchem stále Češi a propagují naši vlast i v zahraničí. Z toho důvodu byl v Chorvatsku založen i Svaz Čechů, s jehož předsedkyní paní Leonorou Janotovou jsem měla příležitost pohovořit. Milé bylo i setkání s panem starostou Daruvaru Zvonkem Cegledim, ing. cest. prom., který stojí v čele tohoto 13tisícového krásného města.

Návštěva ve mně zanechala spoustu příjemných zážitků, dojmů a vzpomínek na milé lidi a ráda jsem přijala pozvání k další návštěvě.

© 2000-2004 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové · pujcovna@svkhk.cz
· knihovna@svkhk.cz · studovna@svkhk.cz · <http://www.svkhk.cz>